

А.П. Грінько, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В АСПЕКТІ РОЗВИТКУ ЙОГО МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПРИНЦИПІВ

Процес інтерференції розвитку підприємства залежить від внутрішніх та зовнішніх чинників, обраного напрямку політики його економічного управління. Необхідно враховувати зміни структури та масштабів бізнесу, мінливість законодавчої бази, нові вимоги ринку, інноваційні процеси, гармонійність із загальним трендом розвитку. Тобто, має бути здійснено паралельне вирішення взаємопов'язаних між собою оперативних завдань для реалізації стратегічних цілей шляхом синхронізації бізнес-процесів та організації якісної системи облікової інформації, яка за допомогою особливих бухгалтерських прийомів та методів уміло поєднує усі стадії відтворення суспільного продукту, створюючи інформацію, необхідну різного роду інституціям або окремим внутрішнім чи зовнішнім користувачам.

У теорії та методології бухгалтерського обліку відбувається серйозне реформування, пов'язане із розвитком окремих категорій, концепцій під впливом айфарезу. Ми підтримуємо думку, що «Зміна парадигми бухгалтерського обліку має бути першим теоретичним вкладом бухгалтерської науки в оновлення системи управління, а, звідси, і в майбутній (гармонійний) розвиток глобальної економіки в цілому, та української зокрема» [1].

Оскільки інституційне середовище змінюється, відбувається постійний перегляд міжнародної регламентації (регулювання) у сфері бухгалтерського обліку, що призводить до необхідності підпорядкування теорії бухгалтерського обліку тим нормам, які змінилися на практиці.

Основу методології становлять, як відомо, принципи обліку, його цілі, базові категорії та поняття. В даному випадку слово «принцип» (від лат. Principium - початок, основа) використовується в контексті вихідного положення теорії обліку. У бухгалтерському обліку за допомогою системи методологічних принципів задаються базові правила професійної поведінки, визначається логіка бухгалтерських процедур. Але дуже важливим є не лише знання принципів, а й (головне) їх розуміння та порядок застосування на практиці. Принцип бухгалтерського обліку – це правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій та під час відображення їх результатів у фінансовій звітності.

Теорія бухгалтерського обліку у теперішній час виділяє ряд основних принципів, розглянутих як в Міжнародних стандартах фінансової звітності, так і в Законі України про бухгалтерський облік

та фінансову звітність, а також в НП(С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» відповідно до яких організовано ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

З 01.01.2018 р. набрали чинності зміни, внесені Законом № 2164 до Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність, яким переглянуто принципи бухгалтерського обліку, зокрема, виділено наступні: повне висвітлення; автономність, послідовність; безперервність, нарахування; превалювання сутності над формою; єдиний грошовий вимірник; інші принципи, визначені міжнародними стандартами або національними ПБО, або національними ПБО в державному секторі (табл. 1).

Таблиця 1

Зміни у складі принципів бухгалтерського обліку

Принципи до 01.01.2018 року	Принципи з 01.01.2018 року
1. <i>обачності</i>	1. повного висвітлення
2. повного висвітлення	2. автономності,
3. автономності	послідовності
4. послідовності	3. безперервності,
5. безперервності	нарахування
6. єдиного грошового вимірника	4. превалювання сутності над
7. нарахування	формою
та відповідності доходів	5. єдиного грошового
і витрат	вимірника
8. превалювання	6. інші принципи, визначені
сутності над формою	міжнародними стандартами
9. <i>історичної (фактичної)</i>	або національними ПБО,
<i>собівартості</i>	або національними
10. <i>періодичності</i>	ПБО в державному секторі

Як бачимо, нові зміни законодавчої бази торкнулись виключення таких принципів бухгалтерського обліку, як: обачність, історичної (фактичної) собівартості та періодичність. Об'єднано в одну групу принципи: автономності та послідовності; безперервності та нарахування доходів і витрат. Економічний зміст таких змін можна пояснити деяким дублюванням змістовного наповнення окремих принципів та їх корилуванням з укрупненими групами принципів.

Література:

1. Жук В.М. Парадигма бухгалтерського обліку економіки гармонійного розвитку / В.М. Жук // Економічні науки. Серія: «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. – Луцьк: ЛНТУ. – 2009. – Вип. 6(24). – С. 171–182.